

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ У РОБОТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

Краса – могутній засіб виховання чутливості душі.

В. Сухомлинський

Неможливо уявити світ, де люди не розуміють прекрасного, не схиляються до творчості та не помічають проявів духовності у повсякденному житті. Дуже важливо відтоді, як дитина починає сприймати оточуючий світ, відкривати для неї все розмаїття естетичних проявів, вчити бачити, відчувати і розуміти. Тому сучасні загальноосвітні школи та позашкільні навчальні заклади мають стати осередками виховання справжньої духовності, плекання творчої особистості, формування людини, що характеризується високою емоційно-естетичною культурою.

У наш час проблема естетичного виховання особистості, формування її естетичної культури є дуже актуальною. Вона детально розроблялася у працях А. С. Макаренка [3] та В. О. Сухомлинського [4].

Мистецтво має унікальні можливості впливу на людину, тому естетичне виховання потрібно розглядати не лише як процес набуття художніх знань і вмінь, а, насамперед, як універсальний засіб особистісного розвитку школярів на основі виявлення індивідуальних здібностей, різнобічних естетичних потреб та інтересів.

Величезне значення в естетичному вихованні має особистість педагога класного керівника. Його поведінка, стиль спілкування, зовнішній вигляд, захоплення, погляди на життя, моральна та педагогічна культура, ставлення до оточуючих, уміння правильно розмовляти – все це має бути взірцем для учнів, адже класний керівник – стрижень виховного процесу.

Мета статті – охарактеризувати діяльність класного керівника, спрямовану на художньо-естетичне виховання учнів.

Мета художньо-естетичного виховання полягає в тому, щоб «у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва і практичної художньо-творчої діяльності формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, загальнокультурну і художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в духовному самовдосконаленні» [1].

Основними завданнями естетичного виховання є:

1. Формування естетичних понять, поглядів і переконань;
2. Виховання естетичних почуттів;
3. Виховання потреби і здатності створювати прекрасне в житті та мистецтві;
4. Розвиток творчих здібностей.

Однак, їх можна конкретизувати стосовно різних аспектів навчально-виховного процесу:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду, формування культури почуттів, розвиток загальних та художніх здібностей, художньо-образного мислення, універсальних якостей творчої особистості;
- виховання в учнів естетичного ставлення до дійсності та мистецтва, світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій;
- виховання здатності сприймати та інтерпретувати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;
- розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками в практичній діяльності, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній діяльності;
- формування системи знань та уявлень про сутність, види та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтв – музичного, візуального, хореографічного, театрального, екранного;
- виховання художніх інтересів, смаків, морально-естетичних ідеалів, потреб у художньо-творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні відповідно до індивідуальних можливостей та вікових етапів розвитку [2, с.26].

Засобами естетичного виховання є твори музичного, образотворчого, театрального мистецтва, художньої літератури, кіно, а також природа, стосунки між людьми.

Для успішного здійснення естетичного виховання класний керівник повинен любити своїх учнів, виявляти душевну теплоту і турботу про них. Адже «ніщо так негативно не позначається на вихованні, як сухість, черствість і казенний тон вчителя у відносинах з учнями. Від такого вчителя діти зазвичай тримаються на відстані, він вселяє їм внутрішній **страх** та відчуженість» [6].

Доцільно застосовувати такі методи виховання, як бесіда, лекція, диспут, ілюстрація, демонстрація, відеометод.

Варто використовувати різноманітні форми виховної роботи: тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, концерти дитячої самодіяльності, гуртки (музичні, літературні, театральні), екскурсії, художні конкурси, зустрічі з відомими діячами культури, відвідання музеїв, кіно, театрів, колективна творча справа,

Важливо також проводити бесіди, лекції з батьками щодо естетичного виховання та розвитку творчих здібностей їхніх дітей.

Отже, система естетичного виховання школярів має бути досконалою і добре розвинутою у кожному навчальному закладі. Класний керівник повинен допомагати школярам формувати особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та спрямовувати дітей до творчої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова О.О. Музичне мистецтво як засіб естетичного виховання. www.rusnauka.com
2. http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Pedagogica/3_134602.doc.htm
3. Гаврилюк К.В., Казимирський І.І. Морально - естетичне виховання школярів. Мн., 1988.
4. Зязюн І. А., Миропольська Н. С., Хлебнікова Л. О. та ін. Виховання естетичної культури школярів. – К.: ІЗМН, 1998. – 156 с.
5. Коваль Л.Г. Виховання почуття прекрасного. – К.: Радянська школа, 1983. – 120 с.
6. Макаренко А. С. Педагогічна поема. – К., 1973. – 336 с
7. Міжеріков В.А., Єрмоленко М.Н. Функції педагогічної діяльності
8. <http://cozap.com.ua>
9. <http://cozap.com.ua/>
10. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. твори: У 5-ти т. - К., 1976. - Т. 1
11. В.О.Сухомлинський. Сто порад учителю. – К: Радянська школа. 1998. – 303 с.

Навозняк О.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ДОМАШНЯ НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ

Важливе місце у навчальній діяльності школярів займає їхня домашня навчальна діяльність, яка передбачає самостійне виконання завдань за межами уроку (безпосередньо вдома, у групах продовженого дня, в години самопідготовки у школах-інтернатах тощо).

Сутність домашньої навчальної роботи учнів та її роль – оволодіння знаннями. Адже проблема підвищення ефективності навчання може бути успішно вирішена тільки за умови, що висока якість урочних занять буде підкріплюватися добре організованою домашньою роботою учнів.

Мета статті – охарактеризувати домашню навчальну діяльність школярів як одну із спеціальних форм організації навчання.

Домашня навчальна діяльність учнів – «це самостійна навчально-пізнавальна робота без прямого керівництва й допомоги вчителя» [1, с. 245]. Вона тісно пов'язана з роботою на уроці й розрахована на розвиток самостійності учнів та їхнього творчого мислення. Її мета – закріплення, поглиблення, розширення, систематизація й узагальнення знань, здобутих на уроці. Саме домашня робота є однією з найефективніших форм контролю за засвоєнням навчального матеріалу.

Домашнє завдання можна розглядати як індивідуальну форму навчальних занять. У класі школярі зазвичай працюють фронтально, засвоюючи один і той же матеріал в однаковий для всіх проміжок часу і під контролем учителя. Удома вивчення матеріалу проходить інакше. Учні самі планують свою роботу, виконують завдання і самоконтроль улюбленими способами, витрачаючи стільки часу, скільки буде потрібно. Крім того, у процесі виконання завдань вони можуть перечитувати один і той же текст кілька разів, переписувати його або конспектувати, шукати пояснення незнайомих термінів у словниках.

Необхідність домашніх завдань зумовлена тим, що знання, навички й уміння засвоюються не відразу, а через періодичне повторення. Крім того, лише в домашній роботі учень може якнайкраще виявити, випробувати свої можливості, набути уміння самостійно вчитися, переборювати труднощі. Домашня робота - це не лише виучування поясненого на уроці, виконання вправ, розв'язання задач тощо. Домашні завдання передбачають і самостійне вивчення нового матеріалу, особливо у старших класах [2, с.205]. Домашніми завданнями можуть також бути робота з текстом підручника, виконання різноманітних вправ, письмових, графічних робіт, розв'язування задач. Педагоги нерідко рекомендують учням прочитати статтю в науково-популярному виданні, переглянути кінофільм, поспілкуватися на відповідну тему з тією чи іншою особою, спостерегти природне або побутове явище, провести дослід та ін.

Одним із видів домашньої роботи, а також засобів організації самостійної науково-пошукової діяльності учнів є використання у навчально-виховному процесі випереджаючих пізнавальних завдань. «Таке завдання спрямовує учнів на самостійне оволодіння матеріалом до його вивчення за програмою, сприяє формуванню в них позитивної мотивації до навчання, готовності до самоосвіти, вміння і прийомів розумової діяльності» [3, с. 208].

А. І. Щукіна виділяє такі функції домашньої навчальної роботи:

- а) закріплення знань, умінь, навичок;
- б) застосування отриманих знань з практики;
- в) підготовка до сприйняття нового матеріалу та актуалізація нових знань;
- г) продовження класної роботи [1, с. 247].

Ефективність домашньої навчальної діяльності школярів залежить від таких умов:

1. Сформованості в учнів пізнавального інтересу до змісту і завдань, розуміння ними мети цієї роботи (творчий характер, зв'язок з життям, практикою);
2. Педагогічного керівництва і контроль з боку вчителя, батьків, що виховуватиме відповідальне ставлення до виконання домашнього завдання;
3. Дотримання дидактичного принципу доступності навчання;
4. Сформованості у школярів навичок самостійної роботи і самоконтролю;